

Gurka-Balla Iona

Helytörténeti kutatások megkönnyítése az interneten. Műhelyitkok adatbázisok összeállításáról

Előadásomban a helytörténeti kutatások időszerűségére és fontosságára szeretném felhívni a találkozón összegyűlt szakemberek figyelmét, és a könyvtár szakos egyetemi hallgatók kutatásainak során felmerült nehézségek őszinte feltárásával szeretném a megoldási lehetőségeket körvonalazni és a továbblépést megtervezni.

Napjainkban a számítógépes kibervilágban a világháló nyújtotta lehetőségeket a helytörténeti tájékoztatásban is nagyon eredményesen lehet és kell alkalmazni. Az internet valóságosan kitágítja a határokat „*térben*” és „*időben*”, de az információk nagy mennyisége és áttekinthetlensége miatt egyre inkább szakemberek (könyvtárosok) segítségével szükséges a tájékoztatásban, akik az információszolgáltatás megkönnyítése érdekében egyre több adatbázist állítanak össze, hogy az érdeklődőket gyorsan és pontosan tájékoztathassák.

Az internetre felvitt adatok egyre gyorsabban növekvő mennyisége megnehezíti a gyors információ-visszakeresést. Emiatt különböző eljárásokat dolgoztak ki a szakemberek, hogy egyre kevesebb időráfordítással a szükséges és megfelelő adatokhoz hozzá lehessen jutni.

A keresési stratégia első lépése a keresőkérdés megformálása és a keresőkép megszerkesztése. Meghatározott szempontok alapján döntenek arról, hogy melyik a helyes út a keresés lebonyolítására. A stratégiában a már megformált kérdések konkrét, módszeres alkalmazásáról van szó, a keresés útjainak pontos tervéről.

A taktika az intuitív módszerek összessége. Mind a stratégia, mind a taktika lényegében heurisztikus eljárás: a feltalálás, a rájövés módszerének a tudománya, a rávezető, kitaláltató módszerek összessége, amely ötleteken, tapasztalatokon és intuíción alapul.

Néhány stratégiai eljárást sorolnék fel Stephen P. Harter, Charles Meadow és Richard Hartley nyomán. Ezek az eljárások egymással kombinálhatók is.

Keresési stratégiák az interneten

Egyszerű gyorskeresés (gyors és „zajos” keresés Boole-operátorokat alkalmazva).

Fogalmi építőkövek alkotása (az építőkövek fogalmakat jelentenek, akkor használjuk ezt a keresési módot, ha a keresőkérdés több szóból áll vagy ha egy tárgy részletező leírásáról van szó).

Keresőszavak egymás utáni leválogatása (fokozatosan leválasztjuk a felesleges találatokat egészen addig, míg megfelelő méretű releváns találati halmazt nem kapunk).

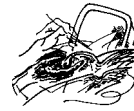
Páronkénti leválogatás (ha mindegyik keresőfogalom nagyjából azonos mértékben specifikus, akkor páronként képezhetjük a metszetüket; a találati eredményeket vagy külön-külön, vagy az egész keresési folyamat uniójaként nyomtathatjuk ki).

Többszörös egyszerű gyorskeresés

Hólabdakeresés (ellentétben az eddigi stratégiákkal, itt nem a nagy teljességgel kezdjük, hanem éppen ellenkezőleg: a felhasználó megadja az egyik, általa ismert és a tárgyba vágó dokumentum bibliográfiai adatát, s ennek alapján megkeressük a dokumentumtételt. Ebből megállapítható, milyen ismérvek – deszkriptorok, tárgyszavak, jelzetek – reprezentálják a tartalmát, tehát a keresett tárgy fogalmát. Most már ezekkel az ismérvekkel végezhető a keresés, hogy még több hasonló dokumentumtételhez juthassunk stb.).

Relevancia-visszacsatolás (hasonlít a hólabdakereséshez, de ezt akkor alkalmazzuk, amikor van ugyan elég találatunk, de pontosítani szeretnénk a keresést).

A keresést megkönnyítő taktikák bibliográfiai és faktografikus (tényadatokra vonatkozó) keresésekre, a legkülönbébb kereséstípusokra és témakörökre, manuális és on-line rendszerekre egyaránt alkalmazhatók. A taktikákat

elsősorban komplexebb, többlépcsős keresésekhez alkalmazzák, illetve azokra a szituációkra, amelyekben még semmit sem lehet tudni a lehetséges forrásokról. Néhány taktika közismert, de még ezek közül sem volt korábban mindegyiknek neve, és vannak köztük kevésbé ismertek is. Csoportosításukkal és megnevezésükkel először Marcia John Bates foglalkozott. Egy-egy taktika világos leírása és elnevezése már önmagában is segítség: tudatosabbá teszi alkalmazását, és gyorsabban „ugrik be” a kereső emlékezetébe.

A keresési taktikák elsősorban a keresés egészére vonatkoznak, nem pedig az egyes lépések konkrét megfogalmazására (az utóbbi a stratégia feladata). Elsősorban rávezető szerepük van, fortélyoknak is nevezhetők. A keresőkép-szerkesztéshez és a keresési stratégiához képest a keresési taktika a leginkább heurisztikus módszer.

A felsorolt taktikák valószínűleg javítják a keresések hatékonyságát. A valószínűleg szó azonban fontos, mivel ezek a taktikák heurisztikusak, s ezért nem szükségszerű, hogy segítsenek. Továbbá: valamelyik taktika jó lehet az egyik szituációban, de a másikban nem.

A hatékonyságot közvetlenül javító taktikákat kereső taktikáknak, a közvetve javító taktikákat pedig képzelettaktikáknak nevezzük.

A kereső taktikáknak négy fajtája van:

- felügyelő taktikák (ellenőrzés, mérlegelés, kaptafa, javítás, jegyzetelés);
- fájlszerkezet-taktikák („biblizés”, problémalebontás, áttekintés, kizárás, kiterjesztés, körülállványozás);
- a kérdés megfogalmazásával kapcsolatos taktikák (specifikusság, részletes vagy szükségességi kérdésmegfogalmazás, hasonlóságok megengedése, kizárás);
- fogalom- és szóhasználati taktikák (feljebb vagy lejjebb lépés, asszociáció, szomszédkeresés, nyomkövetés, variációk, affixumok variálása, szórend-változtatás, ellentét szerinti keresés, helyesírási változatok szerinti keresés).

A keresést előkészítő és befejező eljárások: az előkészítésre alkalmas az (Ön)-interjú, amelynek során választ keresünk a következő kérdésekre:

Alkalmas-e a téma on-line keresésre; mennyire vagyunk jártasak az adott témában; mit ismerünk a témából; van-e tudomásunk a témába vágó szakcikkéről, folyóiratról stb.; milyen szakkifejezéseket ismerünk a témával kapcsolatban; vannak-e a témát korlátozó szempontok; van-e értelme (vagy van-e lehetőség rá), hogy kereskedelmi szolgáltató adatbázisában keressünk; mennyire sürgős a keresés; milyen formában van szükségünk az eredményre, majd a következő lépésben tisztázzuk a keresési célt, azaz választ keresünk az alábbi kérdésekre: mire akarjuk fölhasználni a keresési eredményt; mennyi találatra számíthatunk; mi a fontosabb: a teljesség, a nagy pontosság vagy a teljesség és pontosság arányos megvalósítása?

A *szolgáltató kiválasztását* is a célnak megfelelően körültekintően kell megoldanunk, a lehetőségeket is mérlegelve.

Az *utóműveletek* során értékeljük az eredményeket, szükség esetén pedig megismételjük a teljes keresést más körülmények között.

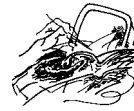
Az előbb felsorolt keresési stratégiák és taktikák eredményeként kapott találati listákat megfigyelve bizonyos következtetések már első látásra nyilvánvalóak.

Keresőkérdés: Milyen információkat találhatunk az interneten Kolozsvárról?

Keresőkép: Kolozsvár (és minden információ, ami a városhoz kapcsolható) beírása két népszerű keresőprogram ablakába.

A találatok száma az első esetben (Google) 3070, a második kereséskor (Yahoo!) már 94 500. Vannak olyan internetcímek, amelyek mind a kettőben megtalálhatóak, például a *Virtuális Kolozsvár*; de más sorrendben és főleg más mennyiségben következnek az előhívható adatok. A legnagyobb gondot a „zaj” jelenti, azaz olyan információkat is felsorakoztatnak ezek a gyorskereső programok, amelyek tulajdonképpen nem szükségesek, és nagyon gyakran már nem is hozzáférhetőek, azaz üres lapra (ablakra: Error) nyitunk.

Az előbbieken felsorolt keresési stratégiák és taktikák tehát nem elégségesek ahhoz, hogy kellő és igényelt gyorsasággal tudjunk hozzájutni a kívánt információ(k)hoz. Emiatt szükségesszerűvé vált azoknak a segédeszközöknek

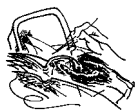

a létrehozása, amelyek az információkat a szükségleteknek megfelelően, szakszerűen rögzítik. A jól megszerkesztett, tartalmi feltárást biztosító online adatbázisok ezt a szerepet töltik be. Az optimális adat-visszakeresést csak a teljes területi lefedettség biztosíthatja. Az utolsó évtizedben több próbálkozás történt ezen a téren, köszönhetően az 1989-es változásoknak.

2003. január 18-án Kolozsvárott az Erdélyi Múzeum-Egyesület Bölcsészeti-, Nyelv- és Történelemtudományi Szakosztálya szakmai konferenciát szervezett *Lokális és regionális történelmek* címmel, és a helytörténeti kutatás tárgyát, vizsgálódási területeit, forrásait, módszereit, eljárását, követelményeit, funkcionalitását vitatták meg.

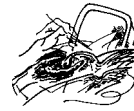
Egyed Ákos akadémikus szavait idézve: „Valósággal burjánzik a falumonográfia-írás”. Ez azt jelenti, hogy az utóbbi évtizedben tömegesen jelentek és jelennek meg helytörténeti jellegű munkák. A témához kapcsolódó érdemi viták, cikkek (könyvismertető, recenziók), szakmai tanácskozások mintha megfogyatkoztak volna, állította Mihály János ugyancsak ezzel kapcsolatban, vitaindító előadásában a Hargita megyei V. Társadalomtudományi Tanácskozáson, amelyet 2003. november 27-én tartottak Csíkszeredában. „Múltunk megismerése nemcsak hagyomány és érdekesség, de felelősség és kötelesség is az utókor számára”. A szakmai tanácskozásba bevonták a helytörténetírást művelő, kérdéseit ismerő és vizsgáló helyi szakembereket is.

Botár Imre, csíkszeredai régész szerint „A falumonográfia lokálpatrióta műfaj. A szülőföld szeretete és tisztelete vezeti a szerzőt, a szerzőket a munka megírásakor. A buzgalom azonban nem helyettesítheti a szaktudást vagy az alapos szakirodalmi tájékozódást, esetleg konzultációt, és ezek hiánya gyakran a források önkényes, felületes kezeléséhez vezet. Azaz néha nem történeti feldolgozás születik, hanem regényes gesta valós történeti érték nélkül. Szerencsére az eddig megjelent munkák többségére ez nem igaz, de a sikerültebb monográfiák esetében is gyakran a középkori történeti rész, az első telepésekkel foglalkozó fejezet a legkevésbé használható. Közismert, hogy a Csíki-medence későn, a XIV. században jelenik meg az írott forrásokban, adatolása a későbbiekben is szegényes [...] Csík Árpád-kori emlékeinek módszeres kutatása nemrég-

ben indult, és egyelőre csak forrásainak számbavételénél tart”. Összegzésként pedig azt javasolta, hogy a majdani falumonográfiákat munkacsoportok állítsák össze, a településtörténeti rész esetében pedig a források fokozott kritikai kezelésére és önuralomra van szükség. Szerinte célszerű lenne bizonyos témakörök esetében szakmai segítséget kérni, és az adott tudományág módszertanát, szakirodalmát megismerni.

Dr. Gagy József, csíkszeredai antropológus előadásában a múlt és a jelen kapcsolatát emelte ki. Jan Assmann német kultúrtörténészre hivatkozva kiemelte a kommunikatív és a kulturális emlékezet közötti különbséget. A második: ami már történelem. Az első, a kommunikatív emlékezet: még nem történelem. „A kommunikatív emlékezet a közelmúltra vonatkozó ismereteket öleli fel. Olyan emlékekről van szó, amelyekben az ember a kortársaival osztozik. A rómaiak a »saeculum« fogalmát használták, azt a határt értve rajta, amikor egy nemzedék legutolsó tagja – egyúttal sajátos emlékezetének hordozója – is meghalt.”. Assmann szerint a kommunikatív emlékezet mélysége: nyolcvan év. A romániai, székelyföldi magyarság most van a határon. A kommunikatív emlékezet és a kulturális emlékezet közötti határ azért fontos, mert itt és ekkor igen erős átszerveződés történik. A kulturális emlékezet más törvények szerint beszél a múltból. Hiányzik belőle a résztvevők szenvedélyessége és szenvedése, hiányzik a többszemponúság, a többféle közelítés. Gagy József szerint a helytörténeti feltáró munka jóval több, mint anyaggyűjtés egy monográfiához és a megírása, kiadása. A helytörténész és minden kutató, aki egy hely történetével, mai társadalmának valóságával foglalkozik – a hely, a közösség jelenét is menedzseli. „Örökségesít.” Piacra vihető, eladható, általánosabb érdeklődésre számot tartó, a közösség imázsát építő munkát végez. Múltat kutat és jelent épít úgy, hogy közvetlen kapcsolatban van annak a közösségnek a mai életével, amelynek történetével foglalkozik. Szerinte a történésznek vagy jelenkutatónak, aki egy helyi közösségben társadalomkutatást végez, három dolgot kell szem előtt tartania: a tudománytermelést, a kutatásalapozást (gyűjteménybe, archívumba, adatbázisba rendezett anyagokat, dokumentumokat kell rögzítenie) és a fejlesztést, amely közös beszélgetésekben, módszeres képzésben realizálódik.

Vofkori László székelyudvarhelyi tanár önismeretünk szolgálatába állította a helytörténeti kutatásokat, és körvonalazta a legfontosabb további kutatási területeket: Székelyföld helyismereti irodalmának elkészítését (közel 600 település valamennyi leírása, levéltári források jegyzéke, más írott dokumentumok, fényképek stb.); a településkutatás módszertani útmutatójának megírását egy szakemberekből álló munkacsoport által (tematikus felosztásban, szakterületekként, bőséges kérdések kíséretében és a begyűjtendő dokumentumok, források megjelölésével); Székelyföld szaktérképeinek, térinformatikai adatbázisának létrehozását; szakmai témafigyelő felállítását; a tudástartalom és az önismeret pozitív egymáshoz való viszonyítását.

A fentebb említett (kolozsvári és a csíkszeredai) konferenciák tanulságait figyelembe véve és a budapesti Könyvtári Intézet átfogó helytörténet-kutatási projektjébe bekapcsolódva a kolozsvári könyvtár szakos diákok államvizsga-dolgozatukban helytörténeti bibliográfiákat állítottak össze.

A helytörténeti kutatás tervének rövid ismertetése:

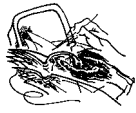
Szükségszerű

A határon túli magyarlakta területek, települések retrospektív bibliográfiai adatbázisának az elkészítése.

Az adatbázis szellemi erőforrásai

A kutatási programban az OSZK három szervezeti egységének munkatársai vesznek részt: az Olvasószolgálati és Tájékoztató Főosztály, a Magyar Nemzeti Bibliográfia Sajtórepertórium Szerkesztősége valamint a Hungarika Dokumentációs Osztály.

A bibliográfiai rekordok *feldolgozása* speciális, saját fejlesztésű adatbázis-kezelőben történik (Biblio-Master). *Az adatbázis célja:* a határon túli magyarlakta területekre, településekre vonatkozó szakirodalom részévé váljon a MTA Kisebbségkutató Intézet, a Teleki László Intézet és az Országos Széchényi Könyvtár, valamint a Néprajzi Múzeum által épített *A Kárpát medence kisebbségi magyar lakta települések és régiók a 20. században. Etnikai tér-*

szerkezet, közigazgatási és nyelvi folyamatok. A magyar kisebbségek településszintű integrált adatbázisa című adatbázisnak, majd CD-ROM-kiadványnak. Ugyanakkor olyan produktum létrejötté kívánatos, amely a későbbiekben önálló kutatási bázisként is használható.

A gyűjtőkör tartalmi szempontjai

A gyűjtés a tartalmi hungarikum szempontjait követi, amely Bényei Miklós meghatározása szerint a „helyi tartalmú dokumentum” kategóriával jellemezhető. A fogalom meghatározása szerint a helyi tartalmú irodalom azon kiadványok összessége, amelyek adott helyről közölnek információkat nyelvtől, megjelenési helytől stb. függetlenül. Az adott helyre vonatkozó általános helyismereti kiadványok mellett gyűjteni kell a település életének különböző területeire vonatkozó monográfiákat, illetve gyűjteményes művekben, időszaki kiadványokban publikált szakirodalmi műveket.

A gyűjtőkör tartalmi szempontjai

Bibliográfiák, lexikonok (helyismereti, helytörténeti általános és szakbibliográfiák); sajtórepertóriumok (helyi sajtó repertóriumai); életrajzi adattárak; statisztika (helyi területi adattárak); településtörténet, -szerkezet, -fejlesztés, településföldrajz; politikai élet (pártok, intézményrendszer, interetnikus kapcsolatok); társadalom (társadalomszerkezet, demográfia, népesség, foglalkoztatottság, migráció stb.); gazdaság (helyi szervezetek, regionális gazdasági együttműködés); művelődés; kultúra, tudomány; képzőművészet, irodalom, színház; oktatás, iskolák; nyelv (nyelvjárás, nyelvi kölcsönhatások); egyház, vallás; néprajz (néphagyomány, hagyományörzés).

A válogatás szempontjai

A dokumentumok teljes köréből a következő szempontok alapján válogatják ki a bibliográfiai adatbázisba kerülő, primér információt tartalmazó dokumentumokat: a társadalomtudományok fentebb

rögzített széles köre mellett feldolgozzák azokat a leíró jellegű publikációkat is, amelyek tartalmukban megfelelnek a tudományos igényű felhasználás kritériumainak (egy-egy kurrens eset, politikai vagy gazdasági ügy leírása a későbbiekben történeti jellegűvé válik, és majdan besorolható lesz a politikatörténet, gazdaságtörténet kategóriákba). Nem dolgozzák fel a szépirodalmi műveket, és nem terjed ki a feldolgozás a helyi sajtóközlemények szintjére.

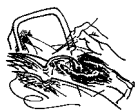
A gyűjtőkör formai szempontjai

Monografikus dokumentumok, könyvek, helyi testületek alap- és szervezeti szabályzatai, a különlenyomatok közül azok, amelyek önálló címdallal és oldalszámozással vagy sorozat tagjaként jelentek meg (a folyóirat-feldolgozás során keletkező esetleges duplumok az adatgyűjtés végén kiszűrhetők), térképatlaszok, kartográfiai dokumentumok, időszaki dokumentumok, helyi évkönyvek, helyi naptárak, almanachok, helyi iskolai értesítők, helyi testületek zárszámadásai, időszakosan megjelenő helyi jelentések, beszámolók, közlemények, tanulmánygyűjtemények, időszakosan megjelenő helyi adat- és címtárak, helyi kiadású folyóiratok, helyi megjelenésű hírlapok, gyűjteményes művek, időszaki kiadványok részdocumentumai.

A dokumentumok formai és tartalmi feltárása

A bibliográfiai leírás kötelező adatcsoportjait, adatelemeit a Nightfire Biblio-Master adatbázis-kezelő program határozza meg.

- Címfordítás – nem magyar címek esetén kötelező.
- Annotáció – mivel a bibliográfiai adatok nagy része egyéb adatbázisok tematikus leválogatása révén kerül a helytörténeti adatbázisba, nem kötelező.
- Tartalmi feltárás – új tárgyszórendszer kialakítására nincs lehetőség. Területi visszakereséshez felhasználják a határon túli magyar helységnévtárat, tematikus kereséshez pedig a két világháború közötti bibliográfia kódrendszerét, amely területi, etnikai

és tartalmi szempontú válogatást tesz lehetővé az adatbázisból.

Munkafolyamatok általában, a projekt teljes futamidejére vonatkozóan

A rendelkezésre álló források teljes körű feltérképezése (forráslisták összeállítása), a statisztikai adatbázisban szereplő helységek ismeretében célorientált keresések az adatbázisokban, katalógusokban, nyomtatott bibliográfiákban és repertóriumokban, konverzió és adatrögzítés elvégzése, adatbázis szerkesztése, korrektúra.

A bibliográfiai rekord két módon kerülhet a helytörténeti adatbázisba:

1. meglévő adatbázisból leválogatás útján. Az eltérő feldolgozási módszerek miatt az adatokat egységesíteni kell a Biblio-Master rendszerbe való betöltés előtt. Minden rekordot el kell látni az egységes visszakeresést szolgáló kóddal, meg kell vizsgálni, mely adatelemek hiányoznak a letöltött rekordokból, ezek pótlását el kell végezni. Elő kell készíteni az egységesített rekordok konverzióját.
2. Katalógusból, bibliográfiából válogatott, elektronikus adatbázisban nem szereplő adatok feldolgozása útján.

A bibliográfiai adatokat nyomtatott vagy elektronikus adatlapokon dolgozzák fel az adatgyűjtők, vagy közvetlenül viszik be a rendszerbe.

A gyűjtőkör időhatárai

Az 1919-től 2000 december 31-ig megjelent művek (beleértve az ebben az időszakban újra megjelentetett kiadásokat is).

A gyűjtőkör földrajzi határai

Tartalmi tekintetben: a Magyarországgal szomszédos országok adott településeinek listája, illetve tájkatalógusa.

A „helyi tartalmú helytörténeti irodalom” fogalommeghatározásnak megfelelően a dokumentumok megjelenésének nincsenek földrajzi határai. A válogatási szempontok alapján azonban elsősorban a Magyarországon, illetve az adott településnek otthont adó mindenkori államban megjelenő műveket gyűjtik.

Az egyes projektszakaszokra vetítve

2003. 04. 31. Ausztria, Horvátország, Szlovénia helytörténeti bibliográfiája

2003. 07. 31. Szerbia (Vajdaság) és Ukrajna helytörténeti bibliográfiája

2004. 07. 31. Románia és Szlovákia helytörténeti bibliográfiája

2005. 01. 31. Az adatbázis lektorálása, kiadásra előkészítése.

A projekt munkatársai

Témavezetők: Dippold Péter, Kégli Ferenc, Györffy Szabolcs,
Magyar Marius, Krüner Zsófia

Kapcsolattartó: Tamás Kincső

A kolozsvári diákok részvétele a projektben

A történelem–könyvtár szakos diákok egy csoportja helytörténeti kutatásokat végzett a következő területeken: Györffy Dénes Nagyenyeden, Tóth Zoltán Kézdivásárhelyen, Deme Károly Zsolt Maroshévízen, Manole Laura Érsemjénen és környékén, valamint Szepessy Előd Marosvásárhelyen – szűkebb időszakra vonatkozóan (1990 márciusi események).

Adatfeldolgozás: a Procite bibliográfiaszerkesztő programban, adatbázisban dolgozták fel a feltárt forrásokat és adatokat.

Feldolgozásmód: a Procite-ban: az űrlap megtervezése az előbb megjelölt szempontok alapján; az adatok betáplálását indexek alkalmazásával végezték; a kivetítési formát a bibliográfiák szabványa szerint tervezték, a törzsanyagot szakrend alapján, betűrend szerint vagy tükörbibliográfiaként a sajtórepertóriumok esetében, s a mutatókat is megszerkesztették a többszemponútú meg-

közélművészetet figyelembe véve (szerzőnév-mutató, személynévmutató, helynévmutató, tárgymutató).

Kutatásaik során változatos feltáró módszereket használtak: feldolgozták a meglévő bibliográfiák adatait, interjút készítettek, levéltárak, iskolák, egyházak adattáraiban kutattak.

Bibliográfiájuk bevezető tanulmányaiban történész szemmel értékelték, értelmezték egy-egy sajátosságát a feltárt településnek.

Manole Laura 366 bibliográfiai tételt tartalmazó adatbázisában a gazdaságilag fejlett Bihar megyei Érmihályfalváról a település gazdasági életét tükröző cikkeket, írásokat dolgozott fel nagyobb mennyiségben, kiemelve az írások sajátosan kommunista szemléletét. Tanulmányában részletesen ismertette még a két település természeti–földrajzi adottságait és történeti vonatkozásait is.

Deme Károly 341 bibliográfiai tételt tartalmazó munkájában a tárgyszavazás mellett a kódolást is elvégezte. Bevezető tanulmányában a Hargita megyei Maroshévíz földrajzi helyzetének ismertetése után a település történetét mutatta be okiratokból idézve, majd lakosságának alakulását a XVIII. századtól napjainkig, fő foglalkozásuk változásait is bemutatva. Az oktatás, jobban mondva az iskolák történetével is foglalkozott – bővebben felhasználva a tanárok, diákok visszaemlékezéseit, az iskolai, illetve az iskolákról fennmaradt dokumentumokat.

Tóth Zoltán 268 bibliográfiai tételt tartalmazó adatbázisában a Kovászna megyei Kézdivásárhely helytörténetére vonatkozó adatokat gyűjtötte össze. Bevezető tanulmányában a település történetének bemutatása után a város főterének sajátos műemlék értékű architektúráját ismertette, kiemelve az udvarterek kialakulásának várostörténeti vonatkozásait.

Györffy Dénes nagyrészt összegyűjtötte Nagyenyed helytörténeti adatait, következik majd az adatbázis véglegesítése és a bibliográfia összeállítása.

Az 1990 márciusában lezajlott marosvásárhelyi eseményeket feltáró gyűjtőmunkát most végzi *Szepessy Előd*.

Tervbe van véve a szovátai anyag feldolgozása, valamint készül Kolozsvár helytörténeti bibliográfiájának az adatbázisa is. Történész hallgatók csapatmunkában vállalták, hogy összegyűjtik a Kolozsvárra vonatkozó legfontosabb adatokat, és a könyvtár szakos diákok ezeket az információkat táplálják be a Procite bibliográfiaszerkesztő programba. Kutatásaikat a kolozsvári Egyetemi Könyvtárban, az Akadémiai Könyvtárban, magánkönyvtárakban és levéltárakban végzik.

Eddigi kutatásaink során az anyaggyűjtési nehézségek mellett az adatokat leíró fogalmak, tárgyszavak egységesítése jelentette, jelenti a legnagyobb gondot, de reméljük, hogy a projektet irányító szakemberek segítségével ezek a nehézségek megoldhatóak.

Természetesen a teljes lefedettség nagyon fontos, és kulturális örökségünk digitális feltárása érdekében egyre nagyobb jelentősége van a helytörténeti kutatásnak.